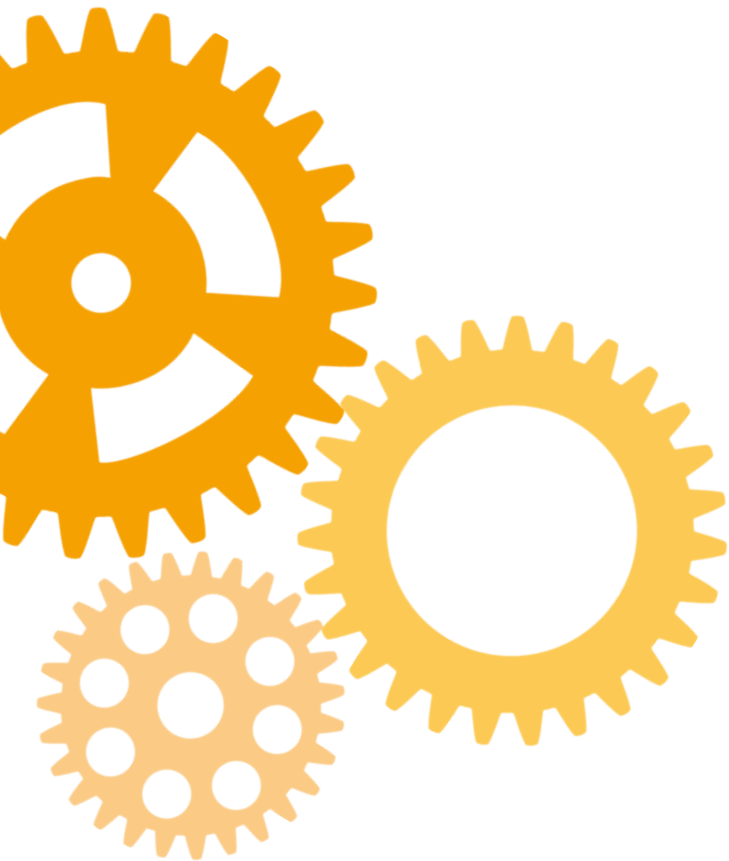

Årsrapport 2024

Stärkt arbete med SIP
i Göteborgsområdet

Stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet år 2024

Sammanfattning av arbetet under det gångna året

Delregional satsning för ett stärkt arbete med SIP

Sedan år 2021 har det pågått en stor satsning för ett stärkt arbete med SIP (Samordnad Individuell Plan) i Göteborgsområdet¹. Under 2024 har den delregionala satsningen gått in i en slutfas. Året har även präglats av en ansträngd ekonomisk situation för verksamheterna, vilket har påverkat möjligheten att delta i utbildnings- och stödinsatser samt konferenser.

Kaskadmodell för SIP-implementering²

Efter att de sista stimulansmedlen för ett stärkt arbete med SIP rekviderades, har fortsatt lokal finansiering för SIP-samordnare inte prioriterats. De flesta lokala SIP-samordnares uppdrag avslutades därför vid årsskiftet 2023-2024, vilket har försvårat årets uppföljning av det lokala implementeringsarbetet. Under 2021-2023 utbildades cirka 450 SIP-utbildare genom heldagsutbildningen "Lär dig lära ut SIP". I avsaknad av SIP-samordnare har kontakt med SIP-utbildare under år 2024 främst skett via hemsidan, mailkontakt och digitala nätverksträffar.

Insatser enligt delregional implementeringsplan för SIP

Trots ekonomiska utmaningar har vi fortsatt att stödja implementeringen av SIP. Våra insatser enligt den [delregionala implementeringsplanen för SIP](#) har i år fokuserats på att ge löpande stöd till ledning samt till delregionens SIP-nätverk. Vi har även lagt stor kraft på att lyfta in delregionala implementeringserfarenheter och sakkunskap i SIP; dels i arbetet med [revidering av länsgemensamma styrdokument för SIP](#), dels i pågående [nationell undersökning gällande tillämpningen av SIP](#) och dels i det delregionala projektet "[En ny form på in- och utskrivningsprocessen](#)".

Viktiga delregionala resultat genom utvecklingsledare

- **Webb-utbildningsfilm:** En utbildningsfilm om [SIP för chefer och ledare](#) är framtagen enligt uppdrag och publicerades på hemsidan i december 2023. Filmen med [reflektionsdokument](#) har varit tillgänglig sedan dess. 158 visningar.
- **Nätverksträffar:** Vi har genomfört tre uppskattade digitala nätverksträffar för SIP-utbildare med totalt 116 anmälda deltagare.

¹ Se gärna tidigare årsrapporter, bilaga "Stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet"

² För mer information om kaskadmodellen, dess roller och kopplade stimulansmedel, se ovanstående not.

- **Enkät:** En enkät för uppföljning riktad till SIP-utbildare genomfördes i november-december med 45 svar. Resultaten är entydiga i att verksamheter med SIP-utbildare visar stora framsteg för en lyckad SIP-implementering och att SIP-utbildare med tydliga uppdrag har en positiv inverkan på sina arbetsplatser. Enkätsvaren belyser också vilka resurser som fortsatt behövs för fortsatt implementering lokalt.
- **Uppdatering av hemsida och utbildningsmaterial:** Vi har uppdaterat information och utbildningsmaterial på vardsamverkan.se/goteborgsomradet-sip. Antal sidvisningar dec 2023-dec 2024: 2 510.
- **Revideringsarbete av SIP-riktlinjen:** Vi har processlett och arbetat med SIP-revideringen i en länsgemensam arbetsgrupp på [uppdrag av VVG](#). Vi har inhämtat och samordnat delregionala synpunkter på framtagna förslag till nya styrdokument.
- **Omvärldsbevakning och svar på löpande frågor:** Vi har kontinuerligt bevakat nyheter både lokalt och nationellt gällande SIP. Vi har svarat på löpande SIP-frågor och fungerat som resurs för SIP-nätverkets SIP-utbildare, samverkanskontoret samt ledningsforum.

Viktiga lokala resultat enligt SIP-utbildare (enkätsvar)

- **Ökad medvetenhet och kunskap:** Många respondenter rapporterade att medvetenheten och kunskapen om SIP har ökat på deras arbetsplatser. Detta har lett till fler SIP-möten och bättre samverkan, samt att fler uppmärksammar behov av SIP.
- **Förbättrad trygghet och självförtroende:** SIP-utbildarna noterade att deras kollegor känner sig mer bekväma och trygga med att kalla till och delta i SIP-möten. De vet också vem de ska vända sig till med frågor om SIP.
- **Ökad samverkan:** Flera respondenter beskrev att samverkan mellan olika aktörer har förbättrats, vilket ger ringar på vattnet och har lett till bättre resultat för invånare.
- **Utmaningar med resurser:** Trots framstegen finns det fortfarande utmaningar, särskilt när det gäller resurser, tid för uppdrag och kontinuerligt stöd för SIP-arbetet.

Viktiga resultat av årets nätverksträffar för SIP-utbildare (dialog och enkätsvar)

- **Inspiration och Motivation:** Deltagarna känner sig peppade att fortsätta arbeta framåt, vilket leder till en vilja att implementera nya idéer.
- **Värdefulla Möten:** Träffarna är mycket värdefulla för att få inspiration och utbyta erfarenheter med andra. De gör att SIP-utbildarna inte känner sig ensamma.
- **Ökad Förståelse:** Att höra om andras verksamheter och arbetssätt ger ökad förståelse och nya perspektiv.
- **Vikten av Nätverk:** Deltagarna betonar vikten av att fortsätta nätverka och samverka för att inte bli hemmablinda och för att få nya infallsvinklar.

Utvecklingsområden och åtgärder för ökad måluppfyllelse

Målet med ett stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet är att implementera verktyget brett i delregionen. Implementering avser de procedurer som används för att införa nya metoder i en ordinarie verksamhet och som säkerställer att metoderna används så som det var avsett och med varaktighet. Se Socialstyrelsens [Om implementering](#) för mer information om implementeringsprocessens fyra faser.

Fortsatta behov för en lokal implementering av SIP enligt SIP-utbildare

Enkät svar visar att där SIP-utbildare finns ökar kunskap och förståelse för SIP-processen, och det skapas trygghet och enhetlighet i det vardagliga användandet av SIP. I *användningsfasen* av implementeringsprocessen utgör SIP-utbildarna viktiga roller. SIP-utbildare framhåller nedanstående viktiga delar för att kunna behålla kunskap och utveckla SIP-arbetet vidare:

- 1. Ledningsstöd och implementeringsplan** För att säkerställa en lyckad implementering av SIP är det avgörande att ledningen prioriterar SIP-arbetet och etablerar fungerande processer. Engagemang och förståelse hos ledningen för SIP-utbildarnas uppdrag är nödvändigt, liksom att avsätta tillräcklig tid och resurser för SIP-uppdraget på arbetsplatsen. En tydlig implementeringsplan för verksamheten tillsammans med uppdragsbeskrivning för SIP-utbildare underlättar struktur och dialog gällande den interna SIP-implementeringen.
- 2. SIP-nätverk** För att upprätthålla och stärka SIP-nätverket behövs regelbundna träffar, där någon funktion sammankallar. Nätverksträffar är viktiga och värdefulla för att möjliggöra erfarenhetsutbyte och diskussioner mellan SIP-utbildare. Här möts olika professioner och verksamheter och kan tillsammans utveckla arbetet med SIP. Samarbete med andra SIP-utbildare är avgörande för att bibehålla kunskap och engagemang. Det behövs en tydlig kommunikationskanal där SIP-utbildare kan ställa frågor och få stöd.
- 3. Uppdateringar och utbildningsmaterial** För att hålla SIP-utbildarna uppdaterade och engagerade krävs regelbunden uppdatering och distribution av utbildningsmaterial och information. Nyheter och omvärldsbevakning om SIP behöver "trattas ner" till utbildarna.
- 4. Grundutbildning och fortbildning** Fortsatt utbildning och kunskapsutveckling för SIP-utbildare är nödvändigt både för grundkunskap och fördjupande kunskap. Det finns behov av både utbildning och praktisk övning i både SIP-process och i IT-tjänsten SAMSA. Till följd av hög personalrotation krävs ständiga utbildningsinsatser för nyanställda.

Delregional analys av utvecklingsområden och åtgärdsförslag från utvecklingsledare

Kaskadmodellens olika SIP-roller har de senaste åren tillsammans stöttat en framgångsrik implementeringsprocess.

På delregional nivå har utvecklingsledare och delregional SIP-kordinator fungerat som en sammanhållande, uppdaterande och utbildande supportfunktion. På närområdes/sjukhusnivå har lokala SIP-samordnare drivit på och följt upp den lokala SIP-implementeringen och stöttat SIP-utbildare i direktkontakt. På lokal nivå har SIP-utbildare skapat trygghet och kunskap i SIP hos medarbetare på arbetsplatserna.

1. SIP-rollens betydelse för implementering: Det finns nu en stor oro hos SIP-utbildare att SIP-satsningen rinner ut i sanden, då uppdragen för både lokala SIP-samordnare och nu även delregionala utvecklingsledare för SIP avslutas. Utan fortsatt stöd till SIP-utbildarna är risken stor för att kunskap och engagemang tappas, och SIP-implementeringen avstannar.

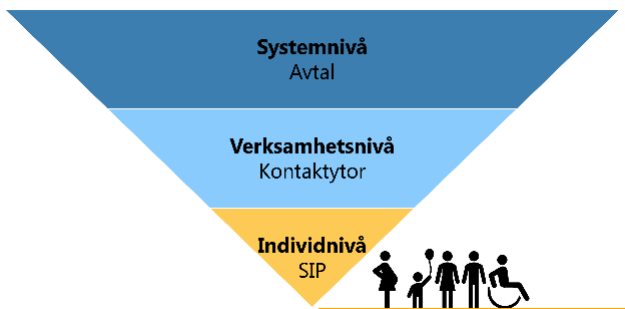
- Åtgärdsförslag:
 - Stötta SIP-utbildare med deras fortsatta behov (se ovan) och tydliga uppdrag.
 - Etablera kontaktytor för SIP-nätverk och arrangera regelbundna SIP-nätverksträffar.
 - Koppla samman SIP-nätverket med ledningsstrukturen för Vårdsamverkan i Göteborgsområdet samt befintliga samverkansforum däri.

2. Vidareutveckling av SIP-material: I enkätsvar anger SIP-utbildare att hemsidan för SIP på delregional och läns gemensam nivå är mycket viktig för deras arbete. Utbildningsmaterial för SIP-utbildare behöver hållas uppdaterad. För att underlätta SIP-arbetet uttrycks önskemål om att utveckla t.ex. checklistor, bildstöd, bättre invånarmaterial. Invånarinformation om SIP för barn och unga saknas helt idag, vilket är lyft till länsnivå utan tydlig återkoppling.

- Åtgärdsförslag:
 - Vårdsamverkan i Göteborgsområdet skapar uppdrag och arbetsgrupp inom SIP-nätverket som tar fram invånarinformation gällande SIP för barn och unga.
 - Uppdatera och distribuera SIP-utbildningsmaterial och information regelbundet.
 - Uppdatera delregional SIP-hemsida löpande.

3. Använd SIP för samordning på individnivå med invånaren som aktiv medskapare: SIP-nätverket rapporterar att fler medarbetare uppmärksammar behovet av SIP, men att samarbetet mellan och inom huvudmän brister. För att förbättra detta måste verksamheter strukturerat samverka och skapa kontaktytor mellan sig. Samarbetet mellan SIP-möten måste öka för att bygga upp tillit och förtroende. Det är viktigt att mötas utanför individnivån för att skapa förutsättningar för en fungerande SIP-process. Nätverksträffar för SIP-utbildare har visat sig vara ett viktigt forum för att bygga broar och relationer och för att förstå varandras uppdrag. Liknande forum behövs för både medarbetare och chefer.

För att SIP ska bli invånarens plan och tydliggöra verksamheternas uppdrag är det viktigt att alla aktörer arbetar systematiskt med samverkan, samordning och samarbete på alla nivåer. Invånaren behöver ges möjlighet att bli en aktiv medskapare i sin vård, omsorg och skolgång så tidigt som möjligt. En SIP-process som är anpassad efter invånaren ger hen möjlighet till en tryggare tillvaro och bättre förståelse för sina egna insatser. Utan detta försvagas SIP- arbetet och syftet med SIP förskjuts från individens behov till verksamheternas.

Figur 1 Samordning på olika nivåer

Figur 2 Aktiv medskapare i min egen vård, omsorg och skolgång

Det råder en förvirring kring SIPs syfte, användning och process. Den nya lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård har bidragit till detta. Psykiatri och delar av socialtjänsten har erfarenhet av att arbeta med SIP utifrån 2010 års lagstiftning och ska nu implementera arbetssättet från 2018 års lagstiftning. Flera verksamheter som först nu börjat arbeta med SIP utifrån 2018 års lagstiftning behöver även implementera 2010 års lagstiftning.³ I Göteborgsområdet pågår ett viktigt och stort [projekt](#) för att förbättra in- och utskrivningsprocessen. Om projektets insikter tas på allvar och lösningsförslag genomförs framöver, kan det komma att främja även SIP-implementeringen i delregionen.

- Åtgärdsförslag:
 - Skapa samverkansarenor mellan verksamheter för chefer och medarbetare.
 - Säkerställ kontaktvägar mellan och inom huvudmännen.
 - Samarbeta med brukarorganisationer på verksamhetsnivå.
 - Ta stöd av [utbildningsfilm](#) inklusive [reflektionsdokument](#) för chefer och ledare.
 - Ta hjälp av projektet "En ny form på in- och utskrivningsprocessen".

Avslutande reflektioner

SIP-processen måste alltid utgå från vad som är viktigt för invånaren i behov av SIP. För att undvika förvirring och frustration kring SIP-möten behöver möteskallelser ha tydliga syften och agenda, och det krävs en ansvarsfull respons på kallelser. Själva SIP-planen ska skapa trygghet och tydlighet och alltid följas upp med målet att invånarens behov ska tillgodoses. För att SIP ska fungera behövs tydliga och kända

³ Sida 56, [Att stärka samverkan med hjälp av SIP](#)

strukturer, processer och rutiner. Men än viktigare är **förtroende, tillit och förståelse för varandra.**

Några frågor som vi behöver reflektera över:

- Behövs det jobbas med SIP i verksamheterna efter 2024?
 - När nya styrdokument för SIP kommer, hur implementeras dessa?
- Vem har ansvar för att SIP görs?
 - ...både på individ-, verksamhets- och systemnivå?
- Hur kommer vi vidare med SIP-arbetet?
 - ...så att vi får samsyn och kunskap om SIP på alla nivåer?
 - Hur följer vi upp implementeringen av SIP?
- Hur kan vi mäta effekt av SIP och kvalitet i SIP?

Vi vill **tacka** alla vi har arbetat tillsammans med under året för ert engagemang och era insatser under året. Tillsammans har vi gjort stora framsteg för att implementera SIP som ett verktyg för att stärka individens delaktighet, öka samordningen och få ett helhetsperspektiv.

Ta gärna del av **slutrapporten** om satsningen för ett stärkt arbete med SIP i Göteborgsområdet på hemsidan www.vardsamverkan.se/goteborgsomradet-sip/.

/Frida Palm, delregional SIP-koordinator och Eva Nilsson, utvecklingsledare för SIP